

Pusztamérgezes RIZLING NÉLKÜL

Evekkel ezelőtt valami okból Siófokra vetődtem. Kis alföldi lokalpatriotizmussal a furdóváros legnagyobb éttermében egy üveg pusztamérgezesi rizlinget kértem. A pincér nagy szemet meresztett, meg is kérdezte:

— Ha jól értem, ügyebár, badacsonyi rizlinget óhajt?

— Nem, pusztamérgezesit, azt kérek.

— Megnézem, kérem. — Csakhamar meg is hozta a kért bort. Fél órával később már egy tucatnyi társaság asztalán díszlegtek az általunk nagyon is jól ismert címkékkel ellátott üvegek. Amint hallottam, egyre-másra az a vélemény alakult ki, hogy ez a legjobb alföldi bor, mindamellett olcsó is, kár, hogy kevés van belőle a vendéglőkben.

Egy kicsi „orvosságnak“

Király Istvántól, a Csongrád vidéki Pincegazdaság igazgató-főmérnökétől hallottam, hogy a pusztamérgezesi rizling mutatónak nem egyszer eljutott Európán kívül távolabbi kontinensekre is. Mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki a magyar alföldi borászat számára.

Ezek után azt gondolja az ember, ha Pusztamérgezes utazik, egy kis Csengődöt, vagy a mórihoz hasonló borvidéket talál itt. Nos, senki se ringassa magát ilyen hiedelemben, mert annál nagyobb lesz a csalódása. Ha eredeti pusztamérgezesi bort iszik azonban valaki, egy-kettőre rádöbben arra, hogy amit a vendéglőkben kap, az korántsem az igazi. A szakemberek ma már nem is titkolják: a pusztamérgezesi rizling palackjában valóban pusztamérgezesi is van egy kicsi „orvosságnak“, azé a „borbolondító“, azé pedig azért van, mert ma már Pusztamérgezesen is rizlingből termesztettek a legkevesebbet. Valami termelési és kereskedelempolitikai hiba miatt kivészen van itt a rizling. Különösen az olasz fajta, amely már csak helyel-közzel fordul elő.

Öreg szőlők

A község határában jelenleg 700 hold termőszőlőt tartanak nyilván, s ebből csupán 200 hold a rizling. A többi borászati szempontból jellegtelen kadarka és kövidinka.

A falu közigazgatási határának legnagyobb részét, összesen 3300 holdat a Rizling Tsz birtokolja. A névadók jól választottak, nyilván arra gondolhattak, hogy ez a név egyszer még nemzetközileg is elismert rangot hoz a tsz-nek. A pusztamérgezesi szőlőtermesztés útja jelenleg azonban nem errefelé vezet. Erről vitatkoztunk Fekete Antallal, a tsz elnökével, Puskás Sándor szőlész agrónómmal, meg Papp Antal mezőgazdászal. Ők mondták el:

A régi szőlők nagy része már 40–80 éves. Az új telepítések között viszont mutatónban is alig fordul elő a rizling. A tsz-ben 83 hold régi szőlő terem, s már ebben is nagyon kevés a rizling. Az új telepítéseken — 75 holdon — pedig úgyszólván egy tökéletes sincs a hírneves fajtból. Panaszolják Fekete Antalék:

A sárféher fajta bornak se jó

— A telepítéseket az Ültetvénytervező és Kivitelező Vállalat tartja kezében. Amikor ültettünk, nem volt olyan gyökere vessző, amilyen kellett volna ide. Végül aztán 49 holdra izzáki sárféheret hoztak, a többire pedig kövidinkát.

Tudvalevő, hogy a sárféher az egyik legbővebben termő fajta, de ugyanakkor olyan rossz minőségű a bora, hogy háziasítás nélkül afféle „kocsisor“ gyanánt sem veszi be a fogyasztó gusztusa. Vigasztalják a tsz-t, hogy amielmég a réven, majd csak be-

jön a vámon: a nagy mennyiség pótolja a minőségi veszteséget. Csak hogy ez így nem igaz. Külföldi partnereink az idén már rájöttek arra, hogy a sárféher fajta csemegezőlőnek sem a legjobb, s elég sokat a nyakunkon hagytak.

Csizmás Sándor pincegazdasági főmérnök, és Lantos János osztályvezető szerint nem a legjobb a jelenlegi árpolitika sem. Pusztamérgezes ma ár szempontjából közelről a tokaji és más történelmi borvidékek után következik kettes kategóriájával. Ezerint kilónként, vagy literenként 1,50–2 forinttal fizetnek többet a pusztamérgezesi szőlőért, vagy borért. Megkapják ezt a minőségi felárat a pusztamérgezesiek másfajtajú, jellegtelen szőlőkért is.

Komoly aggodalom

Jót akartak, akik kiváltságot biztosítottak a pusztamérgezesieknek, s alapjában véve rosszat tettek. Mert ilyen feltételek mellett a pusztamérgezesi termelők érdeke — becértve a tsz-t is — azt kívánja, hogy a rizlingből csak mutatónban teremjenek annyit, amennyi „elviszi“ tömegtermő szőlőfajtáikat. Az efajta árpolitika mellett becsapódik a népgazdaság, s kicsúszik kezünkből egy világhírűvő álló borminőség.

Elemi dolog lenne az, hogy az 1–2 forintos kilónkénti, vagy literenkénti ártöbbletet csak a rizling fajtáékért fizesse az állam. Sőt, a jellegtelen szőlőfajtákon megtagadható százezer forintokból külön is lehetne dotálni az igazi minőséget jelentő telepítéseket. A pusztamérgezesi bortermő kistáj jövőjéért nagyon komolyan aggodnak az olyan neves szakemberek is, mind dr. Kádár Gyula, a Kertészeti Szőlészeti Főiskola borászati tanszékének docense. Szerinte is addig kell rendezni a pusztamérgezesi kistáj ügyét, amíg egyáltalán

lehet. A józan ész mindenképpen azt követeli: most már húzzuk le a redőnyt Pusztamérgezes minden másfajta szőlő telepítése előtt. S ez még nem késő.

A minőségért

Ha valami okosat akar-nánk tenni rövid időn belül e táj érdekében, akkor először is vissza kellene adni Pusztamérgezesen a zárt körzetben belüli állami szőlőtelepeket a Csongrád vidéki Állami Pincegazdaságnak. Ezek a telepek hivatottak a jövőben diktálni a minőséget. Egy szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdaság kebelében (ugyanis az Őthalmi Állami Kísérleti Gazdasághoz tartozik most ez a terület), ez azonban lehetetlenség. Viszont a pincegazdaság képes erre, annál is inkább, miután a sokmillió-s Járulékos beruházást jelentő pincék, a feldolgozó üzem Pusztamérgezesen is a pincegazdaság birtokában van. Ki tudja, mi okból, még 1957-ben elszakították itt a „kabátot“ a gombjától. Ez azóta is érezhető kedvezőtlen hatását.

Cs. J.

Neki is van otthona

Karácsony előtt egy nevelőotthonban

Egy falusi iskola igazgatói irodájában hozott össze a véletlen Sütő elvtárral, a Rigó utcai nevelőotthon igazgatójával: szakfelügyelői minőségben kereste fel a falut, ahol kollégium nyílt ebben a tanévben. Az új kollégiumban állami gondozott gyermekek is helyet kaptak. Az igazgató megható történetet mesélt el egyikükről, akit középiskolás barátai meghívtak egy klubestre, de szégyelt elmenni, mert neki nem volt olyan szép ruhája, s csak magában pityérgert. Az igazgató kifaggatta, panasztát átérzte, és segített rajta. Ennek a magában véve jelentéktelen, de a kislány életében emlékezetes esetnek kapcsán (egyébeként szinte jelképes: milyen gondoljai voltak régen és vannak most egy árva gyereknek!) Sütő elvtárs Varga Imréről kezdett mesélni.

Különszoba

A Rigó utcai nevelőotthonban általános iskolás állami gondozottak élnek. De él ebben az otthonban egy középiskolás fiú is: Varga Imre. Hatodik osztályos korában került ide, ahol otthonra talált, jól érezte magát, kitűnő tanuló lett. Amikor az általános iskolát befejezte,

volt egy vágya: hadd maradhasson itt. Teljesítették. ...Négy éve, hogy a gép-ipari technikum kollégiumát átadta nevelőotthon céljára. Beköltöztek a gyerekek, hónapokig szalmazsákon aludtak a betonos hálóteremben. Hol van már ez? Az összehasonlítást nem én — a diák, Varga Imre végzi el, miközben végig vezet az épületen. Karácsony előtti készülődés, nagytakarítás van; de még így is a rend, tisztaság jellemző az otthonon. A bejárat mellett sok kisasztós szekrényben a cipők, illetve papucskok várakoznak. Ez is a tisztasághoz tartoznak: az otthonban a gyerekek papucsban járnak. Érthető is, ha végigsétálunk az otthonosan berendezett hálótermeken, a szép, modern bútorzatú tanulószobákon. A szekrény melletti kispadon két fiú éppen korcsolyát tesz fel; az udvaron a maguk készítette jégpálya. Közben abba az emeleti helyiségbe érkezem, ahol az én diákom lakik. A kis szoba orvosi rendelő a hét bizonyos napjainak bizonyos óráiban. Egyébeként az ő rezidenciája. Itt nyugodtan tud tanulni, olvasni. Érthető, hogy otthon érzi magát és ragaszkodik az otthonhoz, amely nehéz gyermekkor után az övé lett.

Az első napok

Apjára nem emlékszik. Amikor meghalt ő talán hároméves volt. Arra emlékszik, hogy anyja megbetegedett és kétszer is megoperálták. Nyolc éve halt meg. Azután nővére iparitanulótanulónak került, ő meg idős rokonokhoz, majd tőlük a megalakuló intézetbe. Hogy érezte itt magát?

— Először idegenül, mert szokatlan volt a sok gyerek. Aztán megszerettem velük együtt lenni. Rossz lett volna új helyet megszokni, ismeretlenek közé kerülni. Örültem, hogy itt maradhattam.

Mig meséli életét, félszemmel emlékezetembe rajzolom alakját. Középmagas, vagy kissé alacsonyabb, sö-

tét hajú, sötét szemű, nagy, dús szempilláj vannak. Öltözte barnás sportnadrág, pulóver, nyakkendő. Hirtelen ötlettel ruhatarára iránt érdeklődöm. Három öltöny, még egy zakó és egy nadrág, télikabát, ballonkabát, esőkabát, három pár cipő...

Száraz tárgyak

— élénk érzelmek

Legkedvesebb tantárgyai: politikai gazdaságtan, statisztika és könyvtel — szakmai tárgyak. Száraz tárgyak? Neki bizony nem. Unokanővérének — aki a közgazdasági egyetemre jár — nem kerülhetett erőfeszítésébe rábeszélni, hogy statisztikai technikumba iratkozzon. Ilyen az érdeklődése, jóllehet nagyon szeret moziba járni és olvasni is.

Érzékeny, érzelmi beállítottságú: a romantikus dolgokat kedveli. Természetesen szeret táncolni, társasjátékokkal játszani, barátokkal lenni. Gyakran felkeresi egyik-másik osztálytársa itt az otthonban. (Tehát valóban otthon ez, ahol fogadhatja őket!) És végül szeret utazni, kirándulni, ami megint nem ritkaság az intézetben: minden nyáron táboroznak, minden télen utaznak. És mindezek mellett nagyon szeret leveleket kapni!

★

Megkezdődik a szünet. Egyik gyerek rokonokhoz, vagy »patronáló mamához« megy az intézetből, másik — mint ő is — bent marad. De ma egy ilyen intézet nemcsak fedelet jelent. Ő sem fogja tehát egyedül érezni magát, mert neki is van otthona.

N. F.

Ismét esedékes a gépjárművek kötelező biztosítása

Az Állami Biztosító 1963-ban 3120 gépjárműbaleset során mintegy hétmillió forint kártérítést fizetett ki a kötelező szavatossági biztosítás alapján. A kötelező szavatosság díjának befizetése most vált ismét esedékessé. Minden autó- és motorkerékpár-tulajdonosnak ki kell váltani a jövő évre érvényes »biztosítási igazolványt«. Ezt, valamint a díj postát befizetéséhez szükséges csekklapot az Állami Biztosítónak a gépjármű-tulajdonos lakóhely szerinti illetékes fiókja adja ki.

A torlódások elkerülése végett Csongrád megyében az erre a célra kijelölt fiókokon kívül minden községben egy-egy közfelügyelő áll a gépjármű-tulajdonosok rendelkezésére. A biztosítás díja január elsején esedékes és 31-ig pótlékmentesen fizethető. A magán személygépkocsi-tulajdonosok az évi díjat két részletben, január elsején és június elsején fizethetik.

Könnyebb, vagy nehezebb?

Hatan ülnek az asztal körül: Szekszárdi János, a DÁV párttitkára, Bálint László, a Szegei Szőlőművelési pártbizottság elnöke, Tombác Ferencné, az újszegedi kendergyár szövetüzemének párttitkára, Makra Ferenc, a szegedi Haladás Tsz párttitkára, K. Tóth Ferenc, a Szegei Tanárképző Főiskola párttitkára és az újságíró. A probléma rendkívül érdekes, órákon át tartja feszültségben a vitatkozókat: Könnyebb, vagy nehezebb ma a pártmunka, mint például tíz évvel ezelőtt? Ha valakik illetékesek és tudnak erről a témáról értékes véleményt, ítéletet mondani, akkor a párttitkárok feltétlenül, hiszen ott dolgoznak, ahol a legnehezebb: a politikai harc, a pártépítés legelső vonalában. Amit elmondanak, amögött nem holmi elvont filozófálás rejlik, hanem az élet pezseg a maga bonyolult valóságában. Az emberek között élnek ők a szó legszorosabb értelmében, érdemes tehát tapasztalataikat meghallgatni.

Nehezebb, de helyesebb úton járunk

— A pártmunka kezdettől fogva nehéz volt, hiszen lényegében mindig egyet jelentett az emberek újjáformálásával — állapította meg Szekszárdi János elvtárs. — Tíz évvel ezelőtt is ez volt a fő cél, bár a meggyőzés olykor parancsolgatással helyettesítették. Általános »divat« volt ez, ami nemhogy vonzotta volna, inkább taszította a még nem marxista embereket. Ma már világosan látjuk ennek a politikai gyakorlatnak hibás voltát, ezért letértünk arról az útról, amely adminisztratív eszközökkel akartunk mindent elintézni. Most nehezebb, de helyesebb úton járunk. Napjaink gyakorlatából kizsorzultak a rossz módszerek, a párt politikáját azonban végre kell hajtjanunk. Ebből ered tulajdonképpen a legfőbb nehézség: nem lehet többé irodából intézkedni, hanem állandóan a dolgozók között kell élnünk, s tudnunk, hogy mi foglalkoztatja őket, mik a vágyaik. Nagyobb tehát a felelősség, több a fáradság, mégis ez a munkastílus a jó. És ami a legfontosabb, eredményesebb a régebbinél.

— Sokkal fontosabb a kommunisták példamutatása, mint valaha. De hogyan mutathatunk példát szüntelen tanulás nélkül? Ha most valamelyik elvtársunk megkérdezi pártunkívüli munkatársától, hogy miért nem képezi magát, rögtön kérdéssel válaszolnak neki: »És te miért nem?« Csak annak van igazi tekintélye, aki nemcsak beszél, hanem szavait tettekkel is alátámasztja.

— Több megyére kiterjedő vállalat a DÁV, felelősségi perspektívája szinte beláthatatlan. Nyilvánvaló: a technikai fejlődésével párhuzamosan kell felnevelni a szakembereket is, akik ezt a bonyolult mechanizmust kezelik, irányítják. Aki

ma nem tanul, húsz év múlva aligha lesz alkalmas erre a feladatra. A DÁV kommunistái közül ezért napi munkájuk mellett igen sokan járnak különféle iskolákba. A marxizmus-leninizmus elsajátítására is mind többen törekszenek, hiszen a szocialista ember fogalmában lényeges jegyként szerepel a politikai képzettség. Egy osztályvezető mérnök rendszeres továbbképzés nélkül például képtelen lenne az egyetemről most kikerült fiatal mérnökök nevelésére, akik már államvizsgát tettek marxizmus-leninizmusból. Mi elég szép eredménynek tartjuk, hogy pártbizottságunk tagságának egyharmada elvégezte, vagy most végzi a marxista-leninista esti egyetemet.

Megmagyarázni és meggyőzni

— két különböző dolog

Bálint László elvtárs megállapította, hogy most a feladatok végrehajtása nehezebb, mint a személyi kultusz éveiben, bár minden attól függ, mekkora tekintéllyel bír a pártbizottság. Valóban, a példaadásnak talán soha nem volt akkora jelentősége, mint most, hiszen a munkások között élünk, ahol egy lépést sem tehetnénk a szavak és tettek együttes nélkül. Az alapszervezeti munka azért rendkívül nehéz, mert nem lehet többé csupán »elvilleg« irányítani, vagy nagy általánosságban megszabni a feladatokat. Ott az ügyvezetett kicsiny ügyek, az egyes emberek problémái is rendkívül fontosak. Az sem mindegy, hogy meggyőzzük-e az embereket, vagy telebeszéljük a fejüket. Mindent meg lehet magyarázni, de a sokoldalú érvelésen alapuló meggyőzés a lényeg. Megmagyarázni és meggyőzni — ez két különböző dolog.

— Nagyon helyes, hogy a pártbizottságok irányításában megszűnt a »szájbarágás«, az agyoninstruálás, mert a kommunisták így kénytelenek saját maguk, a helyi viszonyoknak megfelelően cselekedni. Ez a módszer kizárja a párt politikájának sematizálását. A szőlőművelési pártbizottság az állami oktatás iránti érdeklődés, mert a szakmai hozzáértés a szocializmus iránti hűség mellett ma már elengedhetetlen követelmény. Rendelkezések frák elő, hogy egy-egy munkakör betöltéséhez milyen iskolai végzettség szükséges, amit helyeselnék az emberek. Arra azonban már a kommunistáknak kell ügyelniük, ne-hogy sorra leváltsák a sokéves tapasztalattal rendelkező, szakmájukhoz kiválóan értő gazdasági irányítókait is csupán azért, mert nem volt alkalmuk értecségit, vagy egyéb oklevelet szereznél. Mi azt a gyakorlatot igyekeznénk folytatni, hogy a fiatal erőket a tapasztaltabb »öreg« helyettesinek állítjuk oda, mintegy előre gondoskodva utánpótlásukról. A megnövekedett tanulási kedv egyébként biztossággá válik: a dolgozóknak meggyőződésük, hogy jövőjük, képességük szerinti megbecsülésük biztosított.

— Sokan azt mondják, hogy a kommunisták politikai aktivitása csökkent például 1957 óta. Ez azonban csak látszólagos. Az ellenforradalom után érthetően felfokozott lelkesedéssel küzdöttek, dolgoztak elvtársaink, hiszen a reakció a dolgozók rendszerét akarta szétzúzni, amit meg kellett akadályozni. Ma pedig az a legfontosabb pártmunka, hogy teljesítsük termelési terveinket az összes mutatókkal együtt és ez »csendesebb«, habár semmivel sem könnyebb dolog.

Szakmailag is képzett pártmunkásokat a termelőszövetkezetekbe!

— A mezőgazdaságban anynyival könnyebb ma a pártmunka — mondotta Makra Ferenc elvtárs —, hogy a parasztság közösségeibe tömörült, s többet törődik a társadalom gondjaival is. Egy évtizeddel ezelőtt a pártbizottságok egyrészt külön-külön kellett meglátogatnia a családokat, másrészt igen jelentős erőt költött le a meglevő tsz-ek védelmére az ellenséges elemek agitációjával szemben. Ma ilyen problémák nincsenek. Helyette a gazdaságos termelés fokozása a fő gond az anyagi ösztönzés segítségével, majd fokozatosan a kistulajdonosi gondolkodás megváltoztatásával. Nehéz és szívós politikai munkát igényel ez, hiszen a marxisták tudják, hogy

